

1943, máj 13. [Londýn.] — Depeša čs. ministra zahraničia J. Masaryka čs. vyslanectvu vo Washingtone so správou dr. P. Drtinu prezidentovi dr. E. Benešovi s výťahom odpovedí na Benešove otázky, ktorá prišla do Londýna od slovenskej nekomunistickej skupiny.

Tajné.

Pro pana presidenta Beneše

Vám známý posel ze Slovenska odevzdal Kopeckému odpovedi na Vaše otázky.¹ Vzkaz je delší a potvrzuje opětně to, co tlumočí Prešovský a co přivezl Gringo, na něhož posel odkazuje. Reprodukují hlavní body:

a) Nikoliv báze 6. října, nýbrž jeden stát, jedna vláda, jeden sněm, jeden president, žádný separatismus, jednota státu v základních otázkách.

b) V Čechách česká řeč, na Slovensku slovenská. Pro cizinu všichni Čechoslováci, uvnitř Češi a Slováci.

c) V Čechách kulturní vývoj český, na Slovensku slovenský.

d) Po zhroutilí se ujmou věci revoluční orgány, složené ze spolehlivých lidí, nezátížených minulostí, bez stranického klíče.

e) Ludová strana se rozkládá. Tuka-Mach jsou téměř izolováni. Hlavní část jde s Tisou. Sokolova skupina nesouhlasí ani s Tisem a mluví o neštěstí, jehož příčinou byla ludová strana. Čtvrtá skupina se přímo exponuje pro ČSR a patří prý k ní hlavně Sidor. Je však příliš polonofilská, což není na Slovensku populární. Tiso prý získal sympatie svou umírněnou politikou a bojem proti Tukovi a Machovi. Ale nikdo není pro to, aby v budoucnosti hrál roli.

f) Spor Hožža—Beneš na Slovensku mizí. Žádají přesné sdělení podstaty sporu.² Znájí Hožžovy chyby, ale Hožža je na Slovensku hodně populární, zejména po smrti Hlinky je v něm ztělesněna myšlenka Slovenska.

g) Komunisti na Slovensku nemají ujasněný program a agitují pro Slovensko jako součást Sovětského svazu. Důležité je, aby Moskva jim dala pokyn, aby hledali řešení jen v rámci Československé republiky.

h) Obě Vaše poselství došla na Slovensko v pořádku a obě přijata velmi dobře. Dostaly je všechny spolehlivé politické a hospodářské osobnosti.

To jsou hlavní body depeše. Není ještě skončena, pokračování dáme, jakmile dojde. Drtina.

Masaryk.

AMZV Praha. Depeše odeslané, 1943, čís. 1014 (W. 143). Nešifrovaný záznam(?) odošlanej depeše. Strcjopisný priepis.

¹ V marci 1943 poslal Beneš na Slovensko akýsi dotazník, ktorý sa týkal všetkých dôležitých politických otázok. Dotazník sme nemali k dispozícii.

² Tejto žiadosti Beneš vyhovel a v júli 1943 poslal na Slovensko odkaz, v ktorom vysvetlil príčiny svojich politických sporov s M. Hožžom a Št. Osuským. Tento odkaz nepoznáme, len čiastočnú reakciu naň. 24. 11. 1943 oznámil dr. J. Kopecký do Londýna: „K věci Hožžově sděluje posel, že všechny skupiny na Slovensku po přečtení Benešova dopisu schvalují jeho postup a dávají mu za pravdu. Přitom agrárníci prosí presidenta, aby měl s Hožžou trpělivost a neupustil od pokusu přivést ho na pravou cestu“. (AMZV Praha. Depeše došlé, 1943, čís. 2879, Žen. 691.)